

LĒMUMI

PADOMES ĪSTENOŠANAS LĒMUMS (ES) 2020/1561

(2020. gada 23. oktobris),

ar ko Ungārijai saskaņā ar Regulu (ES) 2020/672 piešķir pagaidu atbalstu bezdarba risku mazināšanai ārkārtas situācijā pēc Covid-19 uzliesmojuma

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Padomes Regulu (ES) 2020/672 (2020. gada 19. maijs), ar ko izveido Eiropas pagaidu atbalsta instrumentu bezdarba risku mazināšanai ārkārtas situācijā (SURE) pēc Covid-19 uzliesmojuma ⁽¹⁾, un jo īpaši tās 6. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

tā kā:

- (1) Ungārija 2020. gada 6. augustā lūdza Savienības finansiālo palīdzību, lai papildinātu valsts centienus novērst Covid-19 uzliesmojuma ietekmi un reaģētu uz uzliesmojuma sociālekonomiskajām sekām darba ņēmējiem un pašnodarbinātajiem.
- (2) Paredzams, ka Covid-19 uzliesmojums un Ungārijas īstenotie ārkārtas pasākumi slimības uzliesmojuma un tā sociālekonomiskās un ar veselību saistītās ietekmes ierobežošanai dramatiski ietekmēs publiskās finanses. Saskaņā ar Komisijas 2020. gada pavasara prognozi bija sagaidāms, ka Ungārijas vispārējās valdības budžeta deficīts un parāds līdz 2020. gada beigām būs attiecīgi 5,2 % un 75,0 % no iekšzemes kopprodukta (IKP). Saskaņā ar Komisijas 2020. gada vasaras starpposma prognozi tiek prognozēts, ka Ungārijas IKP 2020. gadā samazināsies par 7,0 %.
- (3) Covid-19 uzliesmojums ir imobilizējis būtisku darbaspēka daļu Ungārijā. Tas ir izraisījis pēkšņu un būtisku publisko izdevumu pieaugumu Ungārijā attiecībā uz saīsināta darba laika shēmām un ar veselību saistītiem līdzīgiem pasākumiem, kā izklāstīts 4.–14. apsvērumā.
- (4) Ar “Valdības Rezolūciju 2080/2020 par izmitināšanas vietu izveidi valstī”, kas minēta Ungārijas 2020. gada 6. augusta pieprasījumā, tika ieviests pagaidu atbalsts izmitināšanas vietu modernizācijai (pārbūvei, paplašināšanai, telpu renovācijai, aprīkojuma iegādei) tūrisma galamērķos nolūkā saglabāt esošo darbaspēku. Ir pieprasīta tikai tā izdevumu daļa, kas saistīta ar atbalstu pašnodarbinātajiem un vienas personas uzņēmumiem. Šo pasākumu var uzskatīt par saīsināta darba laika shēmai līdzīgu pasākumu, kā minēts Regulā (ES) 2020/672, jo tā mērķis ir aizsargāt pašnodarbinātās personas vai līdzīgu kategoriju darba ņēmējus no ienākumu samazināšanās vai zaudēšanas.
- (5) Ar “Lauksaimniecības ministra dekrētu Nr. 25/2020” (VI. 22.) ⁽²⁾, “Lauksaimniecības ministra dekrētu Nr. 26/2020” (VI. 22.) ⁽³⁾ un “Lauksaimniecības ministra dekrētu Nr. 30/2020” (VI. 22.) ⁽⁴⁾, kas minēti Ungārijas 2020. gada 6. augusta pieprasījumā, tika ieviests vienreizējs dotāciju atbalsts attiecīgi pārtikas pārstrādes uzņēmumiem, dārzkopības uzņēmumiem daudzgadīgu kultūru audzēšanas un augu pavairošanas nozarēs un zivkopības uzņēmumiem. Nosaņēmums atbalsta saņemšanai ir, ka uzņēmums saglabā savus darbiniekus līdz 2020. gada decembrim. Attiecībā uz to izdevumu daļu, kas saistīta ar atbalstu pašnodarbinātajiem un vienas personas uzņēmumiem, pasākumu var uzskatīt par saīsināta darba laika shēmai līdzīgu pasākumu, kā minēts Regulā (ES) 2020/672, jo tā mērķis ir aizsargāt pašnodarbinātās personas vai līdzīgu kategoriju darba ņēmējus no ienākumu samazināšanās vai zaudēšanas.

⁽¹⁾ OV L 159, 20.5.2020., 1. lpp.

⁽²⁾ Izsludināts Ungārijas Oficiālajā Vēstnesī 2020. gada 22. jūnijā (Nr. 148), 3872. lpp.

⁽³⁾ Izsludināts Ungārijas Oficiālajā Vēstnesī 2020. gada 22. jūnijā (Nr. 148), 3875. lpp.

⁽⁴⁾ Izsludināts Ungārijas Oficiālajā Vēstnesī 2020. gada 22. jūnijā (Nr. 148), 3889. lpp.

- (6) Ar “Valdības dekrētu Nr. 59/2020. (III. 23.)”⁽⁵⁾ un “2020. gada Likumu LVIII”⁽⁶⁾, kas minēti Ungārijas 2020. gada 6. augusta pieprasījumā, tika pagarināts tādu bērnu kopšanas pabalstu termiņš darbaņēmējiem un pašnodarbinātajiem, kuru termiņš būtu beidzies vecuma ierobežojumu dēļ laikā starp 2020. gada 11. martu un 2020. gada 30. jūniju, kas ir trauksmes stāvokļa periods. Minētos bērnu kopšanas pabalstus var uzskatīt par pasākumu, kas ir līdzīgs saīsināta darba laika shēmām, kā minēts Regulā (ES) 2020/672, jo tie nodrošina ienākumu atbalstu darbaņēmējiem un pašnodarbinātajiem, palīdz segt bērnu aprūpes izmaksas skolu slēgšanas laikā un palīdz vecākiem turpināt strādāt, tādējādi novēršot apdraudējumu darba attiecībām.
- (7) Pamatojoties uz “Valdības dekrētu Nr. 47/2020” (III. 18.)⁽⁷⁾ (ar grozījumiem), kas minēts Ungārijas 2020. gada 6. augusta pieprasījumā, iestādes ir ieviesušas vairākus ar nodokļiem saistītus pasākumus. Tā kā minētie pasākumi nozīmē valdības nesaņemtus ieņēmumus, tos var uzskatīt par līdzvērtīgiem publiskiem izdevumiem.
- (8) Pandēmijas visvairāk skartajās nozarēs iestādes ievieša atbrīvojumu no darba devēju sociālās apdrošināšanas iemaksām un apmācību nodevas laikposmā no 2020. gada marta līdz decembrim, kā arī darba devēju rehabilitācijas iemaksu nodokļa samazinājumu laikposmā no 2020. gada marta līdz jūnijam. Ir pieprasīta daļa no kopējiem izdevumiem, kas saistīti ar uzņēmumiem, kuri samazina vai aptur darba laiku vai kad darbinieki pastāvīgi bijuši nodarbināti līdz jaunākajiem pieejamajiem izpildes datiem.
- (9) Mazajiem nodokļu maksātājiem 26 darbības jomās atbrīvojums no vienreizējā nodokļa (“KATA”) režīma tika ieviests laikposmam no 2020. gada marta līdz jūnijam. Ir pieprasīta tikai tā izdevumu daļa, kas saistīta ar atbalstu pašnodarbinātajiem un vienas personas uzņēmumiem. Šo pasākumu var uzskatīt par saīsināta darba laika shēmai līdzīgu pasākumu, kā minēts Regulā (ES) 2020/672, jo tā mērķis ir aizsargāt pašnodarbinātos vai līdzīgu kategoriju darbaņēmējus no ienākumu samazināšanās vai zaudēšanas.
- (10) Visbeidzot, attiecībā uz pasākumiem, kas saistīti ar nodokļiem, pandēmijas visvairāk skartajās nozarēs iestādes ir izslēgušas personāla izmaksas no mazo uzņēmumu nodokļa (“KIVA”) bāzes laikposmā no 2020. gada marta līdz jūnijam. Ir pieprasīta daļa no kopējiem izdevumiem, kas saistīti ar uzņēmumiem, kuri samazina vai aptur darba laiku vai kad darbinieki pastāvīgi bijuši nodarbināti līdz jaunākajiem pieejamajiem izpildes datiem.
- (11) Ungārija ir arī ieviesusi vairākus ar veselību saistītus pasākumus, lai novērstu Covid-19 uzliesmojumu. Ar “Valdības dekrētu Nr. 275/2020” (VI. 12.)⁽⁸⁾, kas minēts Ungārijas 2020. gada 6. augusta pieprasījumā, tika ieviests vienreizējs fiksētas summas pabalsts 500 000 HUF apmērā par vienu personu veselības aprūpes darbiniekiem kā pateicība par viņu papildu darbu pandēmijas laikā.
- (12) Valsts uzņēmumi, kuru izmaksas sedz valsts, ir ieviesuši īpašus pasākumus ar atbilstošām izmaksām pandēmijas kontrolei. Šādi ar veselību saistīti pasākumi ietver tīrīšanu un aizsardzības līdzekļu nodrošināšanu.
- (13) Pamatojoties uz “Valdības Dekrētu Nr. 250/2014 (X. 2.) par Publiskā iepirkuma un piegādes ģenerāldirektorātu (KEF)”⁽⁹⁾, kas minēts Ungārijas 2020. gada 6. augusta pieprasījumā, īpašie pasākumi pandēmijas kontrolei (piemēram, ikdienas dezinfekcijas pakalpojumi, kā arī daudzkārtēja ventilācijas sistēmu un liftu tīrīšana) un valsts ierēdņu veselības aizsardzībai ar dezinfekcijas līdzekļiem un aizsardzības līdzekļiem ir palielinājuši izmaksas. Šādus pasākumus ir ieviesis KEF, lai nodrošinātu valsts budžeta struktūru nepārtrauktu darbību.
- (14) Visbeidzot, ar “Valdības Rezolūciju 1012/2020 (I. 31.) par operatīvo personālu”⁽¹⁰⁾, kas minēta Ungārijas 2020. gada 6. augusta pieprasījumā, ir ieviesti pasākumi saistībā ar infrastruktūru un investīcijām slimnīcās, lai nodrošinātu veselības aprūpes darbinieku un pacientu augsta līmeņa aizsardzību. Pasākumi ietver specializētas medicīniskās izmeklēšanas telpas un izolētas Covid naudaļas. Turklāt ir palielinājušas individuālo aizsardzības līdzekļu un iekārtu (vienreiz lietojamu sejas masku, medicīnisko apmetņu, plastmasas vairogu, cimdu, dezinfekcijas līdzekļu u. c.) tiešās izmaksas slimnīcās un citās veselības aprūpes iestādēs, lai nodrošinātu veselības aprūpes darbinieku augsta līmeņa aizsardzību.

⁽⁵⁾ Izsludināts Ungārijas *Oficiālajā Vēstnesī* 2020. gada 23. martā (Nr. 51), 1558. lpp.

⁽⁶⁾ Izsludināts Ungārijas *Oficiālajā Vēstnesī* 2020. gada 17. jūnijā (Nr. 144), 3652. lpp.

⁽⁷⁾ Izsludināts Ungārijas *Oficiālajā Vēstnesī*, 2020. gada 18. martā (Nr. 47), 1462. lpp.

⁽⁸⁾ Izsludināts Ungārijas *Oficiālajā Vēstnesī* 2020. gada 12. jūnijā (Nr. 141), 3585. lpp.

⁽⁹⁾ Izsludināts Ungārijas *Oficiālajā Vēstnesī* 2014. gada 2. oktobrī (Nr. 136), 13839. lpp.

⁽¹⁰⁾ Izsludināts Ungārijas *Oficiālajā Vēstnesī* 2020. gada 31. janvārī (Nr. 16), 288. lpp.

- (15) Ungārija atbilst Regulas (ES) 2020/672 3. pantā izklāstītajiem nosacījumiem finansiālās palīdzības pieprasīšanai. Ungārija ir iesniegusi Komisijai attiecīgus pierādījumus par to, ka faktiskie un plānotie publiskie izdevumi no 2020. gada 1. februāra ir palielinājušies par 639 500 000 EUR saistībā ar valsts pasākumiem, kas veikti, lai novērstu Covid-19 uzliesmojuma sociālekonomisko ietekmi. Palielinājuma apmērs, kas tieši saistīts ar iepriekš minētajiem pasākumiem, kuri ir līdzīgi saīsināta darba laika shēmām, ir pēkšņs un būtisks pieaugums, jo tas ir saistīts gan ar jauniem pasākumiem, gan ar esošo pasākumu pagarināšanu, kas aptver ievērojamu Ungārijas uzņēmumu un darbaspēka daļu. Ungārija plāno finansēt 113 740 000 EUR no palielinātās izdevumu summas, izmantojot Savienības fondus.
- (16) Komisija saskaņā ar Regulas (ES) 2020/672 6. pantu ir apspriedusies ar Ungāriju un pārbaudījusi faktisko un plānoto publisko izdevumu pēkšņo un būtisko pieaugumu, kas tieši saistīts ar saīsināta darba laika shēmām un līdzīgiem pasākumiem, kā arī ar attiecīgo ar veselību saistīto pasākumu ieviešanu Covid-19 uzliesmojuma sakarā, kas minēti 2020. gada 6. augusta pieprasījumā.
- (17) Ungārijas pieprasītie un 11. līdz 14. apsvērumā minētie ar veselību saistītie pasākumi sasniedz 268 550 000 EUR. Šī summa ir vairāk nekā puse no kopējās pieprasītās finansiālā atbalsta summas. Ņemot vērā nepieciešamību nodrošināt šīs kategorijas pasākumu papildinošo raksturu, finansiālās palīdzības apjoms ar veselību saistītu pasākumu atbalstam būtu jāierobežo līdz 247 124 000 EUR, lai summa būtu mazāka par pusi no kopējās finansiālās palīdzības.
- (18) Tādēļ būtu jāsniedz finansiāla palīdzība, lai palīdzētu Ungārijai novērst Covid-19 uzliesmojuma izraisīto smago ekonomisko traucējumu sociālekonomiskās sekas. Lēmumi par maksājumu un to daļu termiņiem, apmēru un veikšanu Komisijai būtu jāpieņem ciešā sadarbībā ar valsts iestādēm.
- (19) Šim lēmumam nebūtu jāskar to procedūru iznākums, kas var tikt veikta saistībā ar iekšējā tirgus darbības traucējumiem, jo īpaši saskaņā ar Līguma 107. un 108. pantu. Tas neatbrīvo dalībvalstis no prasības saskaņā ar Līguma 108. pantu ziņot Komisijai par potenciālajiem valsts atbalsta gadījumiem.
- (20) Ungārijai būtu regulāri jāinformē Komisija par plānoto publisko izdevumu īstenošanu, lai Komisija varētu novērtēt, cik lielā mērā Ungārija ir īstenojusi minētos izdevumus.
- (21) Lēmums par finansiālās palīdzības sniegšanu ir pieņemts, ņemot vērā Ungārijas esošās un gaidāmās vajadzības, kā arī finansiālās palīdzības pieprasījumus saskaņā ar Regulu (ES) 2020/672, ko jau ir iesniegušas vai plāno iesniegt citas dalībvalstis, vienlaikus piemērojot vienlīdzīgas attieksmes, solidaritātes, samērīguma un pārredzamības principus,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Ungārija atbilst Regulas (ES) 2020/672 3. pantā izklāstītajiem nosacījumiem.

2. pants

1. Savienība piešķir Ungārijai aizdevumu, kura maksimālais apmērs ir 504 330 000 EUR. Aizdevuma maksimālais vidējais termiņš ir 15 gadi.
2. Ar šo lēmumu piešķirtās finansiālās palīdzības pieejamības periods ir 18 mēneši, sākot no pirmās dienas pēc šā lēmuma spēkā stāšanās.
3. Komisija piešķir Savienības finansiālo palīdzību Ungārijai ne vairāk kā astoņās daļās. Vienu daļu var izmaksāt vienā vai vairākos maksājumos. Pirmās daļas maksājumu atmaksas termiņi var būt ilgāki nekā maksimālais vidējais termiņš, kas minēts 1. punktā. Šādos gadījumos turpmāko maksājumu atmaksas termiņus nosaka tā, lai maksimālais vidējais termiņš, kas minēts 1. punktā, ir ievērots, tiklīdz visas daļas ir izmaksātas.
4. Pirmo daļu izmaksā pēc tam, kad stājies spēkā aizdevuma līgums, kas paredzēts Regulas (ES) 2020/672 8. panta 2. punktā.

5. Ungārija sedz Savienības finansējuma izmaksas, kas minētas Regulas (ES) 2020/672 4. pantā, par katru daļu un visas Savienības maksas, izmaksas un izdevumus, kas izriet no jebkura finansējuma attiecībā uz aizdevumu, kas piešķirts saskaņā ar šā panta 1. punktu.
6. Komisija lemj par daļu apmēru un izmaksāšanu, kā arī par maksājumu apmēru.

3. pants

Ungārija var finansēt šādus pasākumus:

- a) pagaidu atbalstu izmitināšanas vietu uzlabošanai tūrisma galamērķos nolūkā saglabāt esošo darbaspēku, kā paredzēts “valdības Rezolūcijā 2080/2020 par izmitināšanas vietu izveidi valstī”, attiecībā uz to izdevumu daļu, kas saistīti ar atbalstu pašnodarbinātām personām un vienas personas uzņēmumiem;
- b) pagaidu atbalstu pārtikas pārstrādes uzņēmumiem, kas paredzēts “lauksaimniecības ministra Dekrētā Nr. 25/2020 (VI. 22.)”, attiecībā uz to izdevumu daļu, kas saistīta ar atbalstu pašnodarbinātām personām un vienas personas uzņēmumiem;
- c) pagaidu atbalstu dārzkopības uzņēmumiem daudzgadīgu kultūru audzēšanas un augu pavairošanas nozarēs, kas paredzēts “lauksaimniecības ministra Dekrētā Nr. 26/2020 (VI. 22.)”, attiecībā uz to izdevumu daļu, kas saistīta ar atbalstu pašnodarbinātām personām un vienas personas uzņēmumiem;
- d) pagaidu atbalstu zivkopības uzņēmumiem, kas paredzēts “lauksaimniecības ministra Dekrētā Nr. 30/2020 (VI. 22.)”, attiecībā uz to izdevumu daļu, kas saistīta ar atbalstu pašnodarbinātām personām un vienas personas uzņēmumiem;
- e) tādu bērna kopšanas pabalstu termiņa pagarināšanu līdz 2020. gada 30. jūnijam, kuru termiņš beidzās trauksmes stāvokļa perioda laikā, kā paredzēts “valdības Dekrētā Nr. 59/2020. (III. 23.)” un “2020. gada Likuma LVIII” 71. pantā;
- f) darba devēju sociālo iemaksu nodokļa apturēšanu atsevišķās nozarēs laikposmā no 2020. gada marta līdz decembrim, kā paredzēts 4. panta a) punktā “valdības Dekrētā Nr. 47/2020 (III. 18.)” (ar grozījumiem), attiecībā uz to izdevumu daļu, kas saistīti ar uzņēmumiem, kuri samazina vai aptur darba laiku, vai kad darbinieki pastāvīgi bijuši nodarbināti;
- g) atbrīvojumus no darba devēju apmācību nodevas atsevišķās nozarēs laikposmā no 2020. gada marta līdz decembrim, kā paredzēts 4. panta a) punktā “valdības Dekrētā Nr. 47/2020 (III. 18.)” (ar grozījumiem), attiecībā uz to izdevumu daļu, kas saistīti ar uzņēmumiem, kuri samazina vai aptur darba laiku, vai kad darbinieki pastāvīgi bijuši nodarbināti;
- h) darba devēju rehabilitācijas iemaksu nodokļa samazinājumu noteiktās nozarēs laikposmā no 2020. gada marta līdz jūnijam, kā paredzēts 4. panta a) punktā “valdības Dekrētā Nr. 47/2020 (III. 18.)” (ar grozījumiem), attiecībā uz to izdevumu daļu, kas saistīti ar uzņēmumiem, kuri samazina vai aptur darba laiku, vai kad darbinieki pastāvīgi bijuši nodarbināti;
- i) nodokļu atbrīvojumu mazajiem nodokļu maksātājiem no vienreizējā nodokļu (“KATA”) režīma 26 darbības jomās laikposmā no 2020. gada marta līdz jūnijam, kā paredzēts 5. pantā “valdības Dekrētā Nr. 47/2020 (III. 18.)” (ar grozījumiem), attiecībā uz to izdevumu daļu, kas saistīta ar atbalstu pašnodarbinātām personām un vienas personas uzņēmumiem;
- j) personāla izmaksu izslēgšanu no mazo uzņēmumu nodokļa bāzes (“KIVA”) atsevišķās nozarēs laikposmā no 2020. gada marta līdz decembrim, kā paredzēts “valdības Dekrētā Nr. 47/2020 (III. 18.)” (ar grozījumiem), attiecībā uz to izdevumu daļu, kas saistīti ar uzņēmumiem, kuri samazina vai aptur darba laiku, vai kad darbinieki pastāvīgi bijuši nodarbināti;
- k) vienreizēju pabalstu veselības aprūpes darbiniekiem kā pateicību par viņu papildu darbu pandēmijas laikā, kā paredzēts “valdības Dekrētā Nr. 275/2020 (VI. 12.)”;
- l) izmaksas, kas saistītas ar valsts uzņēmumos ieviestiem īpašiem pasākumiem pandēmijas kontrolei;
- m) izmaksas, kas saistītas ar īpašiem pasākumiem pandēmijas kontrolei un valsts ierēdņu veselības aizsardzībai, kā paredzēts “valdības Dekrētā Nr. 250/2014 (X. 2.) par Publiskā iepirkuma un piegādes ģenerāldirektorātu (KEF)”;
- n) izmaksas, kas saistītas ar infrastruktūru un investīcijām slimnīcās, lai nodrošinātu veselības aprūpes darbinieku un pacientu augsta līmeņa aizsardzību, kā paredzēts “valdības Rezolūcijā 1012/2020 (I. 31.) par operatīvā personāla izveidi”;
- o) tiesās izmaksas par individuāliem aizsardzības līdzekļiem un aprīkojumu slimnīcās un citās veselības aprūpes iestādēs, lai nodrošinātu veselības aprūpes darbinieku augsta līmeņa aizsardzību, kā paredzēts “valdības Rezolūcijā 1012/2020 (I. 31.) par operatīvā personāla izveidi”.

4. pants

Ungārija informē Komisiju līdz 2021. gada 28. aprīlim un pēc tam ik pēc sešiem mēnešiem par plānoto publisko izdevumu īstenošanu līdz brīdim, kad šie plānotie publiskie izdevumi ir pilnībā īstenoti.

5. pants

Šis lēmums ir adresēts Ungārijai.

Šis lēmums stājas spēkā dienā, kad tas paziņots adresātam.

6. pants

Šo lēmumu publicē *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Briselē, 2020. gada 23. oktobrī

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs
M. ROTH*
